
Alumne: Gerard López Mora

Tutora: Raquel Vázquez

L'assetjament escolar

Presentació

Aquest treball se centra en l'assetjament escolar, altrament conegut amb l'anglicisme *bullying*. Aquest tipus d'assetjament es fonamenta en una conducta discriminatòria i moltes vegades també violenta que una persona o bé un col·lectiu porten a terme en detriment d'una altra en l'àmbit escolar. Els motius que em van portar a escollir aquest tema per a la meva recerca són els següents: el primer, i més general, per intentar conèixer a fons tot allò relacionat amb l'assetjament escolar, ja que és un tema de general interès social. L'altre motiu, en canvi, és més aviat personal, ja que a l'escola del meu poble (Folgueroles) es va detectar un cas d'assetjament i la víctima, un alumne de 4t de primària, va haver de canviar d'escola, no únicament per les constants mostres de desafecció i burla dels companys de classe, sinó també per la manca d'interès mostrada per l'escola com a institució. Així doncs, els objectius d'aquest estudi són conèixer a fons el tema de l'assetjament, analitzar detalladament els diferents elements que l'envolten, estudiar-ne les seves conseqüències i, finalment, veure com ho viu la societat.

Metodologia

El treball està estructurat en tres parts. En la part teòrica, la principal activitat ha estat la recerca de dades, ja que aquesta part es basava en l'adquisició d'informació,

---

---

i per aquesta raó la principal font ha estat Internet, una font molt diversa i àmplia a partir de la qual he trobat tota mena de dades necessàries no només de pàgines web especialitzades, sinó també de documentals explicatius i d'articles d'opinió d'experts i de professionals. La segona part, la pràctica, es basa en l'estudi de tres pel·lícules, a partir de les quals s'han pogut analitzar els diferents coneixements adquirits prèviament i relacionar-los per conèixer fins a cert punt la seva validesa. Per acabar, en l'última part de treball, a l'annex, s'hi troben un recull de dos articles d'experts sobre l'assetjament i la seva influència social, i les tres pel·lícules analitzades.

Cos del treball

Com ja he dit, el meu treball està organitzat en tres parts. En cadascuna d'elles s'hi inclouen diferents apartats, que han estat escollits per la seva rellevància i el seu grau d'influència en cada situació d'assetjament, a més de la seva capacitat per donar a entendre l'assetjament en general i els seus aspectes més significatius. La primera, la part teòrica, consta d'una àmplia successió d'apartats. En aquests es tracta com a tema principalment l'assetjament, primer definint-lo i mostrant-ne les característiques més rellevants, i juntament, en aquest espai, també es fa referència al seu origen, atribuint-lo a Dan Olweus, un científic que el 1973 es va convertir en la primera persona que va estudiar de manera específica aquest fenomen, encara que més endavant va deixar els seus estudis sota responsabilitat de Belsey, ja que ell es va dedicar a l'estudi concret d'un cas d'assetjament que va acabar amb el suïcidi de tres noies a Suècia el 1982. En aquest primer apartat, el darrer tema tractat són les causes de l'assetjament, que s'ha vist que són diverses i poden variar en funció de cada cas, ja que depenen de la naturalesa de l'acció i de la relació entre les persones que en prenen part més significativament. Malgrat aquest factor, cal destacar-ne algunes que pràcticament sempre hi són presents: la subordinació del rol del professor al propi criteri de l'alumne, la por de l'alumne «agressor» de veure's exclòs del grup o certes característiques físiques de la víctima que la fan diferent a la resta, fets que poden portar a realitzar aquestes accions discriminatòries per aconseguir la «immunitat» i no acabar sent l'objecte d'assetjament.

A més a més, també hi ha tipologies diferents. La majoria d'elles es coneixen amb el nom de *bullying*, és a dir, aquella conducta que es dona entre individus menors d'edat en un àmbit físic, és a dir, en el qual ambdues persones o grups involucrats tenen un contacte cara a cara. Malgrat tot, en els darrers anys han sorgit les noves tecnologies i, juntament amb elles, els mals usos: el *ciberbullying*. Amb això, tot i la finalitat positiva d'aquestes tecnologies i dels aparells, hi ha persones que no actuen com s'espera i, per tant, tenen un comportament i una conducta deplorable i gens compartida. Aquesta nova forma d'assetjament presenta unes possibilitats i unes capacitats molt diferents en alguns casos de l'assetjament tradicional, que so-

---

---

vint són molt pitjors i perjudicials com, per exemple, el fet de mostrar un món molt més ampli i generalitzat, la capacitat de l'assetjador de mantenir-se en l'anonimat i la fàcil introducció d'altres assetjadors, a més de la fàcil difusió d'informació i d'enllaços multimèdia, que en molts casos són falsos.

L'apartat següent fa referència a les persones que intervenen en l'acció: per una banda la víctima, que és la persona qui rep les constants actituds discriminatòries i que poden arribar a tenir conseqüències molt perjudicials per a ella. En segon lloc l'agressor, que és la persona que porta a terme les accions discriminatòries i que, per tant, té una actitud negativa, violenta i reprovable. Finalment, els espectadors, l'últim dels elements que apareix en l'assetjament i que, tot i ser un element més aviat variable, quan apareix pot determinar l'acabament del conflicte, no només degut a la posició que cada un d'ells adopti, sinó per la seva capacitat d'informar sobre el conflicte a altres persones amb autoritat suficient per acabar amb ell o simplement d'actuar *motu proprio* per reduir les dimensions que hagi pogut arribar a tenir la situació conflictiva. Dintre del grup d'elements que apareixen en la situació, també cal parlar dels mediadors, és a dir, d'aquells que només apareixen per intentar conèixer l'origen i les causes del fenomen i treballar amb elles per trobar la solució òptima per a tothom. Aquests mediadors poden ser la família, és a dir, aquell òrgan que es troba en contacte amb cada una de les persones que intervenen directament en l'assetjament i, per tant, detectar si hi ha alguna irregularitat en la conducta i esbrinar així la realitat; el professorat, que té una gran importància perquè l'assetjament s'acostuma a donar dins del recinte escolar i, per tant, tenen la possibilitat d'observar-ho i de tractar-ho, i, finalment, altres institucions o organitzacions professionals dedicades a la resolució d'aquestes disputes i al tractament dels elements que hi intervenen. Per acabar, els darrers apartats de la part teòrica fan referència per una banda als símptomes que presenten tant víctima com agressor i, per tant, als indicis que es poden presentar a l'hora de detectar l'assetjament, i també es dedica un apartat a l'assetjament a Catalunya, parlant de la proporció de conflictes que hi ha respecte a la resta d'Espanya i també als diferents mètodes o recursos emprats per neutralitzar-lo.

La segona part és la pràctica, on es fa un estudi de l'assetjament escolar en el món del cinema per tal de veure com el viu la societat. Aquest s'ha realitzat a partir de tres pel·lícules: *Cobardes*, *Un Monstruo viene a verme* i *Cyberbullying*, que han estat escollides a partir d'una llista prèvia més àmplia. L'objectiu d'aquest estudi, doncs, és demostrar fins a quin punt l'assetjament es mostra en el cinema tal i com és en la vida real. Cada una de les tres pel·lícules té una raó per haver estat escollida, ja que *Cobardes* reflecteix l'assetjament tradicional com a tema principal, on hi ha una rivalitat entre un jove i un grup d'assetjadors liderats per un noi més violent i mainaire; *Un monstruo viene a verme* també mostra l'assetjament convencional, però

---

no ho fa com a tema principal, sinó com un tema secundari, i, per acabar, *Cyberbullying*, tal i com el seu nom diu, mostra l'assetjament en línia.

Conclusions

Després d'haver acabat el treball i d'haver analitzat totes les dades corresponents, he pogut extreure diferents conclusions, i és que, actualment, tot i que el *bullying* convencional hagi perdut pes en la societat, ha estat substituït per una de les noves metodologies, el *cyberbullying* o assetjament en línia, una variant que ha agafat molta força en els darrers anys per les seves favorables característiques en relació amb la persona assetjadora, ja que com a gran tret, pot mantenir-se en l'anonimat. En qualsevol situació hi intervenen com a mínim dos elements, la víctima i l'assetjador, que acostuma a ser una persona freda i calculadora, encara que, realment, la seva conducta és deguda a una feblesa mental molt destacable, ja que ell, en considerar-se inferior als altres per qualsevol tipus de raó, porta a terme actituds discriminatòries que no són res més que fruit de la inseguretat i la por, de manera que fa tot el possible per sentir-se superior i, sobretot, per captar l'atenció dels altres. A més, de mediadors, malgrat haver-n'hi de tres tipus, només n'hi ha dos que poden actuar pel seu compte i detectar un problema, la família i el professorat, ja que les institucions especialitzades s'encarreguen únicament de solucionar-lo, no de detectar-lo. També, com a última conclusió de la part teòrica, una de les principals causes del seguiment de les burles i les agressions és la manca de comunicació de la víctima amb les persones que l'envolten i la poden ajudar i assessorar, que pot ser degut a la vergonya sentida o per la por de pensar i pronunciar el nom d'aquella persona o aquelles persones que tant dolor, generalment psicològic, estan causant.

Referint-nos a la part pràctica, malgrat que les pel·lícules mostren fins a cert punt de manera correcta l'assetjament, molts cops varia relativament de com aquest fenomen evoluciona, i és que realment és molt complicat demostrar aquesta actitud a partir d'un guió prèviament escrit, fet que demostra l'alt grau de dificultat que presenta aquest problema, de manera que, en aquest aspecte, és pràcticament impossible plasmar una situació real i sense pautes al cinema. L'altra gran conclusió de la part pràctica és el transcurs de les situacions, i és que tal i com es mostra en les produccions analitzades, sembla que aquest fenomen tingui un punt inicial i un punt final, quan realment això no és ben bé així, ja que abans de començar la situació com a tal, ja hi ha indicis de discriminació i faltes de respecte i, per altra banda, i sobretot, no acostuma a haver-hi punt i final, ja que en moltes de les víctimes generalment la disputa acaba deixant seqüeles que són difícils d'oblidar, o fins i tot són inoblidables, de manera que deixen una marca que segueix present al llarg de la vida.

Finalment, la que per mi és la gran conclusió del treball fa referència a un dels elements menys considerats dintre de cada situació: els espectadors. Després d'haver

---

---

realitzat el treball, m'he adonat que la situació és rarament finalitzada per un acord entre agressor i víctima, ja que el conflicte agafa unes dimensions tan personals que cada un d'ells defensa una posició, i és molt difícil que canviï de mentalitat o que accepti una part de la veritat de l'altra persona. És en aquest context que agafa rellevància l'espectador, ja que no només té la possibilitat d'entrar dintre del conflicte i esdevenir un mediador més, de manera que intenti apropar posicions entre els implicats, sinó que també, a través del que observa, pot informar-ne a una altra persona amb més poder i autoritat que pugui prendre diferents decisions i mesures no només per tal que el conflicte no vagi a més, sinó perquè es pugui tallar d'arrel definitivament. Per aquesta raó, penso que l'espectador és l'element clau, ja que quan aquest deixa de ser un mer observador i passa a ser un implicat més en la situació, no només la situació en general agafa un altre color, sinó que es fa molt més amè el fet de poder-la tractar i, en aquest aspecte, es poden rebaixar els fums o les expectatives dels implicats principals, per tal d'intentar arribar a una solució en la qual tots dos estiguin conformes i, d'aquesta manera, acabar amb el conflicte.

Webgrafia

1 i 2. Presentació i introducció:

<<https://conceptodefinicion.de/infancia/>> – <<https://definicion.de/adolescencia/>> – <https://ca.wikipedia.org/wiki/Connector_textual#Per_expressar_una_conse-q%C3%BC%C3%A8ncia> – 3. Assetjament: – <<https://www.monografias.com/trabajos15/aut-clasicos/aut-clasicos.shtml#EMILE>> – <<http://www.universia.es/bullying-acoso-escolar/bullying/at/1121975>> – <<https://concepto.de/bullying/>> – 4. Tipologies: – <<https://www.universidadviu.es/las-diversas-formas-de-bullying-fisico-psicologico-verbal-sexual-social-y-ciberbullying/>> – <<https://cyberbullying.org/>> – 5. Persones que prenen part en l'acció: – <<https://www.guiainfantil.com/educacion/escuela/acosoescolar/agresoryvictima.htm>> – <<http://www.universia.es/agresores-victimas/bullying/at/1121980>> – <<https://www.universidadviu.es/los-perfiles-tipo-en-el-bullying-victima-agresor-instigadores-y-espectadores-pasivos/>> – <<http://www.lamamaoca.com/los-involucrados-en-el-bullying-y-sus-caracteristicas/>> – <<https://www.universidadviu.es/consecuencias-del-bullying-en-la-victima-y-el-agresor/>> – <<https://www.divulgaciondinamica.es/blog/diferencias-entre-victima-de-bullying-activa-y-victima-de-bullying-pasiva/>> – <<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20170419/informe-pisa-2015-acoso-escolar-estudiantes--15--anos-catalunya-espana-5982111>> – <<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20171109/baja-percepcion-de-bullying-alumnos-catalanes-sube-ciberacoso-6412342>> – 6. Mediadors en el conflicte: – <<http://www.omundoaoreves.com/la-prevencion-del-bullying-empieza-por-los-padres/>> – <<https://www.guiainfantil.com/educacion/escuela/acosoescolar/papelpadres.htm>> – <<https://resuelveahora.wordpress.com>>

---

com/2015/04/21/como-implantar-un-programa-de-mediacion-escolar/> – <<https://www.wefort.es/2017/03/29/asociaciones-contra-acoso-escolar-bullying-espana/>> – <<http://asociacionrea.org/>> – <<https://www.educaweb.com/noticia/2007/02/12/siete-organizaciones-sociales-crean-plataforma-contra-acoso-violencia-escolar-2212/>> – <<https://familiarados.com/blog/senales-alerta-detectar-bullying-hogar/>> – <<https://www.geosalud.com/pediatria-atencion-infantil/bullying-acoso-senales-alerta.html>> – 7. Síntomas d'alerta: <<https://familiarados.com/blog/senales-alerta-detectar-bullying-hogar/>> – 8. El *bullying* al cinema: <<https://es.wikipedia.org/wiki/Cobardes>> <<http://www.centrocp.com/cobardes/>>
